

Türkçe Öğretmeni Adaylarının Bilimsel Makale İnceleme Yeterlikleri

Dr. Öğr. Üyesi Serpil ÖZDEMİR

Bartın Üniversitesi

serpilozdemir34@gmail.com

Özet: Günümüzde öğretmenlerden eğitim öğretimi sürdürmelerinden başka araştırma yapmaları ve öğrencilere araştırma becerisi kazandırmaları beklenmektedir. TÜBİTAK tarafından 12 yıldır düzenlenen ortaokul öğrencileri araştırma projeleri yarışmaları ve MEB ile TÜBİTAK arasında 2015'te imzalanan protokol kapsamında bilim fuarları düzenlenmesi, öğretmenlerin bilimsel araştırma yeterliklerini geliştirmelerini gerektirmektedir. Ancak araştırmalar öğretmenlerin bilimsel araştırma yapma yeterliklerine sahip olmadıklarını göstermektedir. Sosyal paylaşım sitelerinde bir makale inceleyip sunmaları istenen öğretmenlerin ne yapacağını bilemeden yardım arayışı içinde oldukları görülmektedir. Öğretmenlerin bilimsel araştırma yeterlikleri kazanmalarına yönelik olarak eğitim fakültelerinin programlarında bilimsel araştırma yöntemleri, ölçme ve değerlendirme gibi dersler bulunmaktadır. Bilginin en önemli değer olduğu günümüz dünyasında öğretmenlerin hizmet öncesinde bilimsel araştırma yeterliklerini kazanması önemlidir. Bu çerçevede araştırmanın amacı Türkçe öğretmeni adaylarının bilimsel makale inceleme yeterliklerini belirlemektir. Araştırma nitel yöntemle uygun olarak yürütülmüştür. Araştırmaya Batı Karadeniz'de yer alan bir üniversiteden 61 öğretmen adayı katılmıştır. Öğretmen adaylarına araştırmacı tarafından yazılan ve yayımlanmak üzere bir dergiye gönderilmiş olan bir makale verilmiştir. Verilen makaleyi, bilimsel makalede bulunması gereken özellikler bakımından değerlendirmeleri istenmiştir. Veriler betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Analiz ölçütleri literatür taramasına, ulusal ve uluslararası dergilerin hakem inceleme formlarının incelenmesine dayalı olarak belirlenmiştir. Ölçütlerin kapsam geçerliği için alan uzmanlarından görüş alınmıştır. Veri analizi sonucunda öğretmen adaylarının “başlık, özet, anahtar kelimeler, kaynaklar, genel sunum” boyutlarında yeterliklerinin yüksek olduğu; “giriş, yöntem, bulgular ve yorum, sonuç ve tartışma, öneriler” boyutlarında ise yeterliklerinin daha düşük olduğu görülmüştür. Bu sonuçlar öğretmen adaylarının biçimsel yönden incelemede yeterli olduğunu, nitelik bakımından incelemede yeterliklerinin daha az olduğunu göstermektedir. Türkçe öğretmeni adayları zorunlu ders olan ölçme ve değerlendirme dersini 6. yarı yılda almaktadırlar. Seçmeli derslerden metin üretme tekniklerini 6. yarıyıldan, ölçek/anket geliştirme ve uyarlama dersini 7. yarı yılda, bilimsel metin yazma tekniklerini 8. yarı yılda almaktadırlar. Bilimsel araştırma yöntemleri dersinin 3. yarıyıldan alınmasının erken olduğu düşünülmektedir. Çünkü bilimsel makale inceleme yeterliği başka disiplinlerden edinilen bilgilerin de kullanılmasını gerektirmektedir.

Anahtar Sözcükler: Türkçe Öğretmeni Adayları, Bilimsel Makale İnceleme Yeterliği.

Prospective Turkish Teachers' Scientific Article Review Competencies

Abstract: Currently, besides giving education and training to students, it is also expected teachers to make research and give students the ability to research. The regulation of science fairs organized by TUBITAK for 12 years for secondary school students and the protocol signed between MONE and TUBITAK in 2015 requires teachers to develop their scientific research competencies. However, research shows that teachers do not have the competence to conduct scientific research. It seems that the teachers who are asked to review an article are in search of help without knowing what to do on social networking sites. There are lessons such as scientific research methods, measurement and evaluation in the programs of education faculties for teachers to gain proficiency in scientific research. In today's world, where knowledge is the most important value, it is important that teachers acquire proficiency in scientific research before serving. In this context the aim of the research is to determine the competence of scientific article review of Turkish teacher candidates. The study was conducted in accordance with the qualitative method. A total of 61 teacher candidates who studies at a University placed of Western Black Sea participated in the survey. An article was given to prospective teachers which was written by the researcher and submitted to a journal for publication. They were asked to evaluate the given article in terms of the features that should be included in the scientific article. The data were analyzed by descriptive analysis method. The analysis criteria are based on the review of the literature and the examination of referee examination forms of national and international journals. Opinions were obtained from field experts for the validity of the criteria. As a result of the data analysis, it was seen that teacher candidates' competencies in the dimensions of "title, abstract, keywords, references, general presentation" were high; "introduction, method, findings and interpretation, conclusion and discussion, suggestions" dimensions were found to be lower. These results show that teacher candidates are adequate in the formal direction, but less competence in the technical examination. Turkish teacher candidates take the compulsory measurement and assessment course in the 6th semester. They take text production techniques in the 6th semester, scale/questionnaire development and adaptation courses in the 7th semester, and scientific text writing techniques in the 8th semester as elective courses. The course of scientific research methods is taken in the 3rd semester. It is thought to be early. Because scientific article review competency requires the use of information from other disciplines. Keywords: Prospective Turkish teachers, Scientific article review competency.

Keywords: Prospective Turkish Teachers, Scientific Article Review Competencies.

1. Giriş

Günümüzde öğretmenlerden eğitim öğretimi sürdürmelerinden başka araştırma yapmaları ve öğrencilere araştırma becerisi kazandırmaları beklenmektedir. TÜBİTAK tarafından 12 yıldır düzenlenen ortaokul öğrencileri araştırma projeleri yarışmaları ve MEB ile TÜBİTAK arasında 2015'te imzalanan protokol kapsamında bilim fuarları düzenlenmesi, öğretmenlerin bilimsel araştırma yeterliklerini geliştirmelerini gerektirmektedir.

Bilimsel araştırma problemlere güvenilir çözümler bulmak amacıyla planlı ve sistemli olarak verilerin toplanması, çözümlenmesi, yorumlanması, değerlendirilmesi ve rapor edilmesi sürecidir (Karasar, 2009, 22). Süreç sonunda ortaya konan yazılı rapor bilimsel makaledir. Bilimsel makale, araştırmanın niteliğine özgü süreçlere ve yöntemlere bağlı olarak farklı yöntem ve teknik bilgiler gerektirmektedir. Bu bilgiye ulaşmak bilimsel araştırma süreçleri hakkında kuramsal bilgilere sahip olmakla beraber araştırma yapmak ve araştırmayı raporlaştırmak gibi uygulamalarla mümkündür.

Yapılan araştırmalar öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının bilimsel araştırma yapma ve inceleme yeterliklerine sahip olmadıklarını göstermektedir. Biçer, Bozkırlı ve Er (2013) tarafından yapılan araştırmada Türkçe öğretmeni adaylarının bilimsel araştırmaları gereksiz gördükleri belirlenmiştir. Taşdemir ve Taşdemir (2011) tarafından yine Türkçe öğretmeni adayları ile yapılan çalışmada öğretmen adaylarının bilimsel araştırmaları daha çok biçimsel yönüyle inceledikleri, bilimsel bir makaleyi bir bütün olarak çözümleyemedikleri belirlenmiştir. Korkmaz, Şahin ve Yeşil (2011) tarafından ilköğretim okullarında görev yapan 112 öğretmenle yapılan araştırmada 38 öğretmenin bilimsel araştırma konusunda kendini yeterli gördüğü, 35 öğretmenin kısmen yeterli, 39 öğretmenin yetersiz gördüğü belirlenmiştir. Küçüköğlü, Taşgın ve Çelik (2014) ise öğretmen adaylarının öğretmenlerin araştırma yapmalarının gereksiz olduğunu düşündüklerini belirlemiştir. Sosyal paylaşım sitelerinde seminer döneminde kendilerinden bir makale inceleyip sunmaları istenen öğretmenlerin ne yapacağını bilemeden yardım arayışı içinde oldukları görülmektedir. Bu durumlar öğretmen adaylarının bilimsel araştırma yeterliği kazanmasının önemini göstermektedir.

Öğretmen adaylarının bilimsel araştırmalara karşı olumlu bir tutum içinde olmaları ve konu ile ilgili becerilerini geliştirmeleri açısından eğitim fakültelerine önemli bir sorumluluk düşmektedir. Öğretmen adaylarının kendi alanları ile ilgili bilimsel yayınları okuma sıklığı bilimsel araştırmaya yönelik tutumu olumlu yönde etkilemektedir (Çakmak, Taşkiran ve Bulut, 2015). Ölçme değerlendirme dersi başarısı yüksek olan öğrencilerin eğitim araştırmalarına ilişkin tutumları da yüksek olmaktadır (Yavuz Konakman ve Tanrıseven, 2013). Benzer şekilde ölçme ve değerlendirme dersini ve araştırma yöntemleri dersi almak da araştırmaya yönelik tutumda anlamlı fark yaratmaktadır (Büyüköztürk, 1999; Saracaloğlu, Varol ve Ercan, 2005). Araştırma sonuçları eğitim fakültelerinin öğretmen adaylarının bilimsel araştırmalara yönelik olumlu tutum geliştirmelerinde önemli bir işlevi olduğu şeklinde yorumlanabilir. Olumlu tutum bir işi yapmaktan kaçınmama ile sonuçlanacaktır. Eğitim fakültelerinde verilen derslerle bu konuda öğretmen adaylarının becerilerinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Eğitim fakültelerinin programlarında bulunan bilimsel araştırma yöntemleri, ölçme ve değerlendirme gibi dersler bilimsel araştırma yeterlikleri kazandırmaya yönelik dersler arasında sayılabilir.

Bilginin en önemli değer olduğu günümüz dünyasında öğretmenlerin hizmet öncesinde bilimsel araştırma yeterliklerini kazanması önemlidir. Bu çerçevede araştırmanın amacı Türkçe öğretmeni adaylarının bilimsel makale inceleme yeterliklerini belirlemektir. Araştırmanın problem cümlesi "Öğretmen adaylarının bilimsel makale inceleme yeterlikleri nasıldır?" şeklinde belirlenmiştir.

2. Yöntem

Araştırma nitel yöntemlerden doküman inceleme yöntemine uygun olarak yürütülmüştür. Araştırmaya Batı Karadeniz'de yer alan bir üniversiteden 61 öğretmen adayı katılmıştır. Katılımcılar Bilimsel Araştırma Yöntemleri dersini alan 2. sınıf öğrencileridir. Araştırma 2017-2018 eğitim ve

öğretim yılı güz döneminde yapılmıştır. Öğretmen adaylarına araştırmacı tarafından yazılan ve yayımlanmak üzere bir dergiye gönderilmiş olan bir makale incelenmek üzere verilmiştir. Verilen makaleyi, bilimsel makalede bulunması gereken özellikler bakımından değerlendirmeleri istenmiştir. Değerlendirmeyi yaparken hakem değerlendirme formu verilerek belirli başlıklar çerçevesinde makaleyi puanlamaları ve her başlık için görüşlerini yazmaları istenmiştir. Öğrencilere verilen hakem değerlendirme formu Tablo 1’de görülmektedir.

Tablo 1

Hakem değerlendirme formu

	Değerlendirmelerinizi İlgili Bölüme Yazınız, Boş bırakılan bölüm olmamalı.	Mükemmel	İyi	Orta	Zayıf
Başlık					
Özet					
Anahtar kelimeler					
Giriş					
Yöntem					
Bulgular ve Yorum					
Sonuç ve Tartışma					
Öneriler					
Kaynaklar					
Dil ve Üslup					
Yazım, Noktalama, Sayfa düzeni					

Tablo 1’de verilen formdaki değerlendirmelerin yazıldığı bölüm betimsel veri analizine tabi tutulmuştur.

Analiz ölçütleri literatür taramasına, ulusal ve uluslararası dergilerin hakem inceleme formlarının incelenmesine dayalı olarak belirlenmiştir. Ölçütlerin kapsam geçerliği için alan uzmanlarından görüş alınmıştır. Bu doğrultuda “Bilimsel Makale İnceleme Ölçütleri Formu” oluşturulmuştur. Form 10 ana bölüm ve bu bölümlere bağlı toplam 49 ölçütten oluşmaktadır. Her ölçüt var ve yok şeklinde iki kategori ile değerlendirilmiştir.

Bilimsel makale inceleme yeterliğinin ölçümünde güvenilirliği sağlamak için öğretmen adaylarının yaptıkları incelemeler araştırmacıdan başka bir Türkçe öğretimi uzmanı tarafından da değerlendirilmiştir. Araştırmacı ve uzman puanları arasındaki uyumu belirlemek üzere Cohen Kappa Katsayısı’na bakılmıştır. Tüm ölçütlerde Cohen Kappa değerinin 0,93 ile 0,97 arasında olduğu görülmüştür. 0,81-1.00 puan aralığı çok iyi düzeyde uyum şeklinde yorumlanmaktadır (Landis ve Koch, 1977). Uzman değerlendirmelerinden elde edilen uyum puanlarına dayalı olarak ölçümün güvenilir olduğu söylenebilir.

Veri analizi sonuçları frekans tablosu ile sunulmuştur.

3. Bulgular ve Yorumlar

Öğretmen adaylarının bilimsel makale inceleme yeterliklerini belirlemek üzere Bilimsel Makale İnceleme Ölçütleri Formu doğrultusunda 10 ana bölüm ve toplam 49 ölçüte göre yapılan betimsel analiz sonucu tablo 2’de görülmektedir.

Tablo 2

Öğretmen Adaylarının Bilimsel Makale İnceleme Yeterlikleri

Makale Bölümleri	Bölümlere Özgü Ölçütler	f
Başlık	Sözcük Sayısı	61
	Ana fikri yansıtma	45
	Test edilen değişkenleri kapsama	55
Özet	Kelime sayısı	61
	Özetin problemi ortaya koyması	57
	Amacı belirtmesi	60
	Yöntemi içermesi	61
	Başlıca sonuçlara yer vermesi	61
Anahtar kelimeler	Makalenin temel kavramlarını içermesi	61
Giriş	Önemli kavramların açıklanması	52
	Problemin ilgili alanyazına dayalı olarak ortaya konması	48
	Araştırmanın önemini belirtmesi	27
	Araştırmanın amacının açıklanması	34
	Problem cümlesinin yazılması	61
	Problem cümlesinin bağımlı ve bağımsız değişkenleri içermesi	42
	Alt problemlerin problem cümlesi ile ilişkilendirilmesi	26
	Tümünden gelim yöntemiyle problemin ortaya konması	26
	Paragrafların özetlenmesi	45
Yöntem	Yöntemin açık ve anlaşılır yazılması	61
	Araştırma problemi ile yöntemin ilişkilendirilmesi	12
	Evren ve örneklemin tanımlanması	61
	Örnekleme türünün belirtilmesi	18
	Örneklem seçim yöntemi	8
	Veri toplama aracının geçerlik ve güvenilirliği	36
	Veri toplama süreci	36
	Veri analizini verilerin cinsi ile ilişkilendirme	2
	Veri analizini alt problemlerle ilişkilendirme	16
Bulgular ve Yorum	Bulguların tablo ve şekillerle ifade edilmesi	61
	Tabloların numaralandırılması/adlandırılması	61
	Tabloda gereksiz çizgilerin bulunmaması	48
	Bulguların yorumlarla karıştırılmadan sunulması	22
Sonuç ve Tartışma	Araştırmanın sonucunu belirleme	39
	Sonuçları araştırma sınırları çerçevesinde yorumlama	36
	Sonuçları diğer araştırmalarla ilişkilendirme	8
	Daha önce verilmeyen kaynaklara başvurmama	7
	Önemli değişkenlerin hepsini dikkate alma	21
	Beklenmedik yönde çıkan bulguları önemseme	8
	Araştırmanın sınırlılıklarını dikkate alma	16
Öneriler	Araştırma bulguları ile sınırlı olma	57
	Gelecek araştırmalar için öneriler sunma	32
	Önerilerin işe vuruk olması	26
Kaynaklar	APA 6 kriterlerine göre yazma	61
	Atıfların hepsine yer verme	61
Genel sunum	Anlatımda kopuklukların olmaması	32
	Anlatım bozukluklarının olmaması	61
	Kurallı cümle kullanılması	58
	Yazım ve noktalama kurallarına uygunluk	61
	Başlık ve paragraf düzeni	61
	Sayfa düzeni	61

Veri analizi sonucunda öğretmen adaylarının “başlık, özet, anahtar kelimeler, kaynaklar, genel sunum” boyutlarında yeterliklerinin yüksek olduğu; “giriş, yöntem, bulgular ve yorum, sonuç ve tartışma, öneriler” boyutlarında ise yeterliklerinin daha düşük olduğu görülmüştür.

Başlık boyutunda başlığın ana fikri yansıtıp yansıtmadığına değinen öğrenci sayısı (f=45) diğer ölçütlerden daha düşüktür. Özet ve anahtar kelimeler ile ilgili ölçütlerde öğretmen adaylarının çok büyük bir çoğunluğu yeterlidir.

Giriş boyutundaki ölçütlerden araştırmanın öneminin belirtilmesi (f=27), araştırmanın amacının açıklanması (f=34), alt problemlerin problem cümlesi ile ilişkilendirilmesi (f=26), tümünden gelim yöntemiyle problemin ortaya konması (f=26) ölçütlerinde öğrencilerin yarıya yakını yetersizdir.

Yöntem boyutunda Araştırma problemi ile yöntemin ilişkilendirilmesi (f=12), Örneklem türünün belirtilmesi (f=18), örneklem seçim yöntemi (f=8), veri analizini verilerin cinsi ile ilişkilendirme (f=2), veri analizini alt problemlerle ilişkilendirme (f=16) ölçütlerinde öğrencilerin büyük çoğunluğunun yetersiz oldukları belirlenmiştir.

Bulgular ve yorum boyutundaki ölçütlerden bulguların yorumlarla karıştırılmadan sunulması (f=22) ölçütüne öğrencilerin çoğunluğu değinmemiştir.

Sonuç ve tartışma boyutunda sonuçları diğer araştırmalarla ilişkilendirme (f=8), daha önce verilmeyen kaynaklara başvurmama (f=7), önemli değişkenlerin hepsini dikkate alma (f=21), beklenmedik yönde çıkan bulguları önemseme (f=8), araştırmanın sınırlılıklarını dikkate alma (f=16) ölçütlerinde öğrencilerin büyük çoğunluğunun yetersiz oldukları belirlenmiştir.

Öneriler boyutunda önerilerin işe vuruş olması (f=26) ölçütüne yer veren öğrencinin az olduğu görülmüştür.

Kaynaklar boyutunda öğrenciler yeterli bulunmuştur.

Genel sunum boyutunda anlatımda kopuklukların olmaması (f=32) bakımından değerlendirme yapan öğrenci sayısı katılımcıların yarısı kadardır. Diğer ölçütlerde yeterli düzeydedir.

4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Öğretmen adaylarının “başlık, özet, anahtar kelimeler, kaynaklar, genel sunum” boyutlarında yeterliklerinin yüksek olduğu; “giriş, yöntem, bulgular ve yorum, sonuç ve tartışma, öneriler” boyutlarında ise yeterliklerinin daha düşük olduğu görülmüştür. Bu sonuçlar öğretmen adaylarının bilimsel makaleleri biçimsel yönden incelemede yeterli olduğunu, nitelik bakımından incelemede yeterliklerinin daha az olduğunu göstermektedir. Bilimsel makalenin giriş bölümünde alt problemlerin problem cümlesi ile ilişkisini ele alarak yorumlamak, problemi tümünden gelim yöntemiyle sunmak; yöntem bölümünde araştırma problemi ile yöntem ilişkisi kurmak, veri analizini verilerin cinsi ile ilişkilendirmek teknik bilgiler gerektirmektedir. 2. sınıf öğrencilerinin bilimsel makalelerle ilişkileri verilen bir ödev çerçevesinde bir makaledeki bilgiyi almak ile sınırlıdır. Bilimsel araştırma dersi aldıktan sonra bilimsel makale bölümlerinin teknik özellikleri hakkında bilgi sahibi olmuşlardır. Ancak eleştirel bir açıdan bilimsel makale değerlendirmesi yapmak konusunda yeterlilikleri çok fazla gelişmemiştir. Araştırmanın sonuçları Taşdemir (2011) tarafından Türkçe öğretmeni adayları ile yapılan araştırma ile benzeşmektedir. Taşdemir öğretmen adaylarının başlık/yazar, özet, kaynaklar ve yazma/sunum boyutlarında yüksek düzeyde inceleme yapabildiklerini; giriş, yöntem, bulgular ve sonuç/tartışma boyutlarında daha düşük düzeyde yeterli olduklarını belirlemiştir.

Türkçe öğretmeni adayları zorunlu ders olan ölçme ve değerlendirme dersini 6. yarıyıldan almaktadırlar. Seçmeli derslerden metin üretme tekniklerini 6. yarıyıldan, ölçek/anket geliştirme ve uyarlama dersini 7. yarıyıldan, bilimsel metin yazma tekniklerini 8. yarıyıldan almaktadırlar. Bilimsel makale inceleme yeterliği başka disiplinlerden edinilen bilgilerin de kullanılmasını gerektirmektedir. Bilimsel araştırma dersi bu yeterliği geliştirmede ilk adım olarak düşünülmeli, öğrencilerin araştırma yapma ve raporlaştırma süreçlerini öğrenimleri sürecinde geliştirebilecekleri çalışmalar içinde olmaları ile bilimsel makale değerlendirme yeterliklerinin artacağı göz önünde bulundurulmalıdır.

Saracaloğlu (2008) tarafından lisansüstü öğrencileri ile yapılan bir çalışmada araştırma yeterliğinin araştırma deneyimi olma, araştırma yöntemleri ve istatistik dersleri alma durumuna göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının araştırma deneyimlerinin olmaması, başka disiplinlerden edinilecek bilgilerin işe koşulmasının gerekliliği gibi nedenlerle bilimsel makaleleri nitelik bakımından inceleyebilme yeterlikleri daha azdır.

Araştırma kapsamında şu öneriler geliştirilmiştir:

1. Araştırma kültürü kazanmak bilimsel araştırma dersinin sorumluluğu ile sınırlı kalmamalıdır. Tüm derslerde öğretmen adaylarının araştırma yapmaları ve araştırma raporu hazırlamaları desteklenmelidir.

2. Öğretmen adaylarının yaptıkları araştırmaların fakülte bünyesinde gerçekleştirilecek bir sempozyum ortamında sunulması ve en iyi araştırmaların ödüllendirilmesi deneyim kazanma ve motivasyon artırma açısından önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Bıçer, N., Bozkırlı, K. Ç. ve Er, O. (2013). Türkçe öğretmeni adaylarının bilimsel araştırmaya yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. *A. Ü. Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 50, 327-341.
- Büyüköztürk, Ş. (1999). İlköğretim okulu öğretmenlerinin araştırma yeterlikleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 18, 257-269.
- Çakmak, Z., Taşkiran, C. ve Bulut, B. (2015). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. *Adıyaman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5 (2), 266-287.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. (20. bsm.). Ankara: Nobel yayın dağıtım.
- Korkmaz, Ö., Şahin, A. ve Yeşil, R. (2011). Öğretmenlerin bilimsel araştırmalara ve araştırmacılara ilişkin düşünceleri. *Kuramsal Eğitimbilim*, 4 (2), 109-127.
- Küçüköğlü, A., Taşgın, A. ve Çelik, N. (2014). Öğretmen adaylarının bilimsel araştırma sürecine ilişkin görüşleri üzerine bir inceleme. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 173(173), 11-24.
- Landis, J.R. ve Koch, G.G. (1977). The measurement of observer agreement for categorical data. *Biometrics*, 33(1), 159-74.
- Saracaloğlu, A. S. (2008). Lisansüstü öğrencilerin akademik güdülenme düzeyleri, araştırma kaygıları ve tutumları ile araştırma yeterlikleri arasındaki ilişki. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), 179-208.
- Saracaloğlu, A. S., Varol, S. R. ve Ercan, İ. E. (2005). Lisansüstü eğitim öğrencilerinin bilimsel araştırma kaygıları araştırma ve istatistiğe yönelik tutumları ile araştırma yetenekleri arasındaki ilişki. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17, 187-199.
- Taşdemir, M. ve Taşdemir, A. (2011). Öğretmen Adaylarının Bilimsel Araştırmaları İnceleme Yeterlikleri. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 26, 343-353.
- Yavuz Konakman, G. ve Tanrısever, I. (2013). Öğretmen adaylarının eğitim araştırmalarına ilişkin tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 141-158.

Sınrsız Eğitim ve Araştırma Derneđi
Limitless Education and Research Association

II. ULUSLARARASI SINIRSIZ EğİTİM VE ARAşTIRMA SEMPOZYUMU (USEAS 2018)

2nd INTERNATIONAL SYMPOSIUM OF LIMITLESS EDUCATION AND
RESEARCH (ISLER 2018)

Bildiri Kitabı
Conference Proceedings

26-28 Nisan 2018
Bodrum/Muğla

II. Uluslararası Sınırsız Eğitim ve Araştırma Sempozyumu
USEAS2018

E-ISBN 978-605-82661-3-1

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2018, SEAD

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Sınırsız Eğitim ve Araştırma Derneğine aittir. Anılan derneğin izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz.

1. Baskı: Eylül 2018, Ankara

İletişim

Adres: Cebeci Mahallesi Tanyeli Sokak Yaman Apt. 22/A Çankaya /Ankara

Telefon: 0530 8646078-0530 8646079

Web Sitesi: www.sead.com.tr useas.sead.com.tr

e-mail: sead@sead.com.tr useas@sead.com.tr

BİLİM KURULU

- Prof. Dr. Ahmet ATAÇ, Celal Bayar Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ahmet KIRKILIÇ, Atatürk Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ahmet SABAN, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ali Murat GÜLER, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ali Ulvi YILMAZER, Ankara Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Asuman Seda SARACALOĞLU, Adnan Menderes Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ayfer KOCABAŞ, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Cemal YILDIZ, Berlin Büyükelçiliği Eğitim Müşaviri, Almanya
Prof. Dr. Christine Suniti BHAT, Ohio University, ABD
Prof. Dr. Emine KOLAÇ, Anadolu Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Erkut KONTER, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ersin KIVRAK, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Esra BUKOVA GÜZEL, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Fatma SUSAR KIRMIZI, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ, Ankara Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Hakan Şevki AYVACI, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Hüseyin KIRAN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Muhsine BÖREKÇİ, Atatürk Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Mustafa ERGÜN, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Mustafa Murat İNCEOĞLU, Ege Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Mustafa Sami TOPÇU, Yıldız Teknik Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Mustafa Volkan ÇOŞKUN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Nurettin ŞAHİN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Perihan YALÇIN, Gazi Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Peter MATHER, Ohio University, ABD
Prof. Dr. Salih ÇEPNİ, Uludağ Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Selma YEL, Gazi Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Songül ALTINIŞIK, TODAİE, Türkiye
Doç. Dr. Abdullah ŞAHİN, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Ali MEYDAN, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK, Bartın Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Berna Cantürk GÜNHAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Çiğdem KILIÇ, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Türkiye

- Doç. Dr. Demet GİRGIN, Balıkesir Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Duygu UÇGUN, Ömer Halis Demir Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Elza SEMEDOVA, Khazar Universty, Azerbaijan
Doç. Dr. Esin YAĞMUR ŞAHİN, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Fulya ÜNAL TOPÇUOĞLU, Dumlupınar Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Gizem SAYGILI, Süleyman Demirel Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Gülden TÜM, Çukurova Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Güliz AYDIN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Hakan UŞAKLI, Sinop Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Hüseyin ANILAN, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. İbrahim COŞKUN, Trakya Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Jodene Goldenring FİNE, Michigan State University, ABD
Doç. Dr. Kadir DEMİR, Georgia State University, ABD
Doç. Dr. Kamil İŞERİ, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Nevin AKKAYA, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Nil DUBAN, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Nuri KARASAKALOĞLU, Adnan Menderes Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Oğuzhan SEVİM, Atatürk Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Özlem BAŞ, Hacettepe Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Pınar GİRMEN, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Sabri SİDEKLİ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Sibel KAYA, Kocaeli Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Sevinc QASİMOVA, Bakü State University, Azerbaijan
Doç. Dr. Suzan CANHASI, University of Prishtina, Kosovo
Dr. Nader AYİSH, Khalifa University of Science and Technology, United Arab Emirates
Dr. Dorea GLANCE, Northern Kentucky University, ABD
Dr. Jessica HENRY, Penn State University, ABD
Dr. Tanju DEVECİ, Khalifa University of Science and Technology, United Arab Emirates

DÜZENLEME KURULU

- Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ, Ankara Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Fatma Susar KIRMIZI, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK, Bartın Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Sabri SİDEKLİ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
Dr. Alper KAŞKAYA, Erzincan Üniversitesi, Türkiye
Dr. Aysun Nüket ELÇİ, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Türkiye
Dr. Ayşe Eliüşük BÜLBÜL, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Türkiye
Dr. Ayşegül TURAL, Bartın Üniversitesi, Türkiye
Dr. Beyhan CAN, Uşak Üniversitesi, Türkiye
Dr. Bilge AYRANCI, Bozok Üniversitesi, Türkiye
Dr. Bilge Sulak AKYÜZ, Bartın Üniversitesi, Türkiye
Dr. Burçin GÖKKURT, Bartın Üniversitesi, Türkiye
Dr. Çağın KAMIŞÇIOĞLU, Ankara Üniversitesi, Türkiye
Dr. Demet ŞAHİN, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Türkiye
Dr. Emel Güvey AKTAY, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
Dr. Gülsün ŞAHAN, Bartın Üniversitesi, Türkiye
Dr. Hülya KODAN, Bayburt Üniversitesi, Türkiye
Dr. Menekşe ESKİCİ, Kırklareli Üniversitesi, Türkiye
Dr. Oğuzhan KURU, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Türkiye
Dr. Sayım AKTAY, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
Dr. Seçil KARTOPU, Bartın Üniversitesi, Türkiye
Dr. Sema SULAK, Bartın Üniversitesi, Türkiye
Dr. Serpil ÖZDEMİR, Bartın Üniversitesi, Türkiye
Dr. Süleyman Erkam SULAK, Ordu Üniversitesi, Türkiye
Dr. Tuğba UYGUN, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Türkiye
Dr. Yasemin KUŞDEMİR, Kırıkkale Üniversitesi, Türkiye
Dr. Yılmaz KARA, Bartın Üniversitesi, Türkiye
Dr. Yusuf SÖYLEMEZ, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Türkiye
Okt. Areej AHMED, Ohio University, ABD

HAKEM KURULU

- Prof. Dr. Ali Murat GÜLER, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ali Ulvi YILMAZER, Ankara Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Asuman Seda SARACALOĞLU, Adnan Menderes Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Fatma Susar KIRMIZI, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ, Ankara Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Songül ALTINIŞIK, TODAİE, Türkiye
Doç. Dr. Abdullah ŞAHİN, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK, Bartın Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Demet GİRGİN, Balıkesir Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Esin YAĞMUR ŞAHİN, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Filiz METE, Hacettepe Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Fulya ÜNAL TOPÇUOĞLU, Dumlupınar Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Gülден TÜM, Çukurova Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Hüseyin ANILAN, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. İbrahim COŞKUN, Trakya Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Mehmet ŞAHİN, Çankırı Karatekin Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Nevin AKKAYA, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Nil DUBAN, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Nuri KARASAKALOĞLU, Adnan Menderes Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Oğuzhan SEVİM, Atatürk Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Özlem BAŞ, Hacettepe Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Pınar GİRMEN, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Sabri SİDEKLİ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
Dr. Arzu ÇEVİK, Bartın Üniversitesi, Türkiye
Dr. Aysun Nüket ELÇİ, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Türkiye
Dr. Ayşegül TURAL, Bartın Üniversitesi, Türkiye
Dr. Bilge AYRANCI, Bozok Üniversitesi, Türkiye
Dr. Bilge SULAK AKYÜZ, Bartın Üniversitesi, Türkiye
Dr. Burçin GÖKKURT ÖZDEMİR, Bartın Üniversitesi, Türkiye
Dr. Çağın KAMIŞÇIOĞLU, Ankara Üniversitesi, Türkiye
Dr. Çiğdem İŞ GÜZEL, Hacettepe Üniversitesi, Türkiye
Dr. Dilşat PEKER ÜNAL, Bozok Üniversitesi, Türkiye
Dr. Fatma TÜRKYILMAZ, Hacettepe Üniversitesi, Türkiye